

Vuoden 2024 talousarvio ja taloussuunnitelma 2025-2026

Kunnanhallitus 04.12.2023 § 231
309/02.02.00/2023

Valmistelija

kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen, 040 488 3011, henri.ruotsalainen@lapinlahti.fi,
hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 488 3211, ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Kuntalain 110 § Talousarvio ja -suunnitelma

"Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernintoiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa bruttotai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin."

Talouden lähtökohdat ja Lapinlahden kunnan talousarvio 2024

Lapinlahden kunta on vuoden 2022 tilinpäätöstietojen mukaan ainoa kunta Pohjois-Savossa, jonka taseessa ja kuntakonsernin taseessa on kertynyttä alijäämää Kokonaisuudessaan kunnan vuoden 2022 tilinpäätös muodostui 2,4 miljoonaa euroa alijäämäiseksi ja vuoden 2022 lopussa kunnan taseessa on 0,6 miljoonaa euroa kumulatiivista alijäämää. Lapinlahden kunnan tulos on ollut tappiollinen sekä vuonna 2021 että 2022. Lapinlahti on myös Pohjois-Savon viidenneksi velkaisin kunta, eikä lainamäärän kasvu ole hyvinvointialueuudistuksen myötä pienentyneelle kunnan taloudelle suotavaa. Vuoden 2023 talousarvio on laadittu 665 000 euroa ylijäämäiseksi ja tällä hetkellä näyttää, että talousarvion mukaiseen tulokseen päästään.

Vuoden 2024 talousarvion laatiminen on ollut erityisen haasteellista. Vaikka hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä kunnan taloudellisesta volyyymistä siirtyi hyvinvointialueelle toimintakatteella mitattuna noin 45 miljoonan euron kokonaisuus ja samalla kunnan henkilöstömäärä väheni noin 400 henkilöllä, katosi myös kunnan rahoituksesta vastaavan suuruinen siivu.

Kunnan palvelut ja toiminta tuotetaan vuonna 2024 samankaltaisella palveluverkolla ja voluumilla kuin tänä vuonna, jolloin palkkakustannusten nousu, palveluissa ja materiaaleissa koettu inflaatio sekä valtionosuustulojen lasku verojen korotuksesta huolimatta johtaa noin **1,3 miljoonaa euroa alijäämäiseen talousarvioon**. Toiminnan tehostaminen ilman rakenteellisia muutoksia ei ole alijäämän nitistämiseksi mahdollista, vaan talouden tasapainottamissuunnitelman laatimiselle on ilmeinen tarve. Myös kuntalain (410/2015) 110 § 3 momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen, mutta lain vaatimus ei

Laipinlahdella täyty. Lapinlahden kunnan **alijäämä suunnitelmakaudella venyy yli 2,9 miljoonaan euroon saakka.**

Vuonna 2024 kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti tehdään ja toimeenpannaan kuntalain vaatimusten mukainen talouden tasapainotussuunnitelma. Suunnitelma pitää sisällään mm. kaikkien osastojen palveluverkko- ja organisaatioselvityksen, kiinteistöstrategian päivityksen, kunnan tytäryhtiörakenteen selvittämisen, tulopohjan laajentamisen ja verotulojen tarkistukset.

Kunnallisvero- sekä kiinteistöveroprosentteja jouduttiin korottamaan vuodelle 2024. Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 14,6 miljoonaa euroa, joka on 0,8 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2023 tilinpäätösennusteessa. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 1,5 miljoonaa euroa, mikä on 0,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2023 tilinpäätösennusteessa. Kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 2,8 miljoonaa euroa.

Valtionosuuden kokonaismääräksi arvioidaan 5,1 miljoonaa euroa, mikä on 2,2 miljoonaa euroa (- 31 %) vähemmän kuin kuluvan vuoden tilinpäätösennuste.

Kunnan toimintatulot ovat 5,8 miljoonaa euroa, joka on lähes saman kuin vuoden 2023 alkuperäisessä talousarviossa. Toimintamenot ovat 28,4 milj. euroa ja ne kasvavat noin 6 % (1,6 miljoonaa euroa) vuoden 2023 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Henkilöstökuluissa on huomioitu palkkojen korotukset 3,33 % sivukuluineen. Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista on 58,5 % ja palvelujen osuus 23,6 %, muiden kululajien osuus on pienempi.

Kunnan vuosikate on 2,3 milj. euroa, mikä ei kata kuin 64 % poistoista, jolloin tilikauden tulos on talousarvion mukaan noin 1 322 000 euroa alijäämäinen. Koko suunnittelukauden 2024-2026 tulos on alijäämäinen 2 918 000 euroa, joka on huolestuttava suhteessa kunnan talouden kokoon tai taseeseen kertyneeseen alijäämään.

Ensi vuonna kunnan nettoinvestointitaso säilyy maltillisena noin 2,2 miljoonassa eurossa, mutta suunnitelmakaudella on edelleen investointipaineita.

Kokonaislainamäärän vuoden 2023 tilinpäätöksessä ennakoidaan olevan 35,5 miljoonaa euroa, jossa on laskua noin 1,9 miljoonaa euroa vuodesta 2022 johtuen rahoitusjärjestelyistä. Vuonna 2024 pitkäaikaisen lainan määrän arvioidaan kasvavan noin 1,1 miljoonaa euroa ja lainamäärän ennakoidaan kasvavan koko taloussuunnitelmakauden ajan, jolloin vuonna 2026 lainaa olisi jo noin 40,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 talousarviokirja liitteenä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus ehdottaa, että valtuusto päättää

hyväksyä vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman.

Lisäksi kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan tekemään mahdollisia teknisluontoisia ja lyöntivirheen korjauksia talousarviokirjaan ennen valtuuston kokousta.

Päätös

Keskustelun aluksi kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen esitteli laaditun vuoden 2024 talousarvion.

Kunnanhallitus edellyttää, että talouden sopeuttamisen ohjausryhmä tekee jo vuoden 2024 talousarvioon säästötoimenpiteitä, jotta 1,3 milj. euron alijäämä ei kokonaisuudessaan toteudu.

Kunnanhallitus päätti, että investointiosuuteen D-talon ja Monarin tarveselvitykseen jätetään 30 000 euron määräraha vuodelle 2024 ja suunnitelmavuosilta määrärahat eurot poistetaan. Vuoden 2024 investointien kokonaismäärä on 2,032 milj. euroa.

Investointiosan muutoksen vuoksi rahoituslaskelma päivitetään.

Kunnanhallitus päätti ehdottaa, että valtuusto päättää

hyväksyä vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman.

Lisäksi kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan tekemään mahdollisia teknisluontoisia ja lyöntivirheen korjauksia talousarviokirjaan ennen valtuuston kokousta.